

Dezvoltarea creativității elevilor precum și a celor cu CES prin proiecte educaționale

PROFESOR: Georgeta Pompilia Chifu

PROIECT DIDACTIC

DATA:

CLASA: a X-a A

OBIECTUL: Limba și literatura română

SUBIECTUL: Metode moderne de abordare a textului liric bacovian-Bacovia dincolo de cuvinte****

TIPUL LECȚIEI: mixtă

SCOPUL LECȚIEI: consolidarea cunoștințelor

COMPETENȚE GENERALE:

- Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare ;
- Folosirea modalităților de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte literare și nonliterare ;
- Argumentarea în scris și oral a unor opinii în diverse situații de comunicare;
- Cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare;
- Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, a gustului estetic în domeniul literaturii ;
- Stimularea gândirii autonome, reflexive și critice în raport cu diversele mesaje receptate.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Identificarea expresivității și a subiectivității în limbajul comun și în limbajul poetic;
- Identificarea sensurilor cuvintelor în limbajul comun și în limbajul poetic;
- Identificarea și analiza elementelor de compoziție în textul poetic;
- Identificarea instanțelor comunicării în textul poetic;

- Redactarea unor compoziții referitoare la texte poetice.

RESURSE EDUCATIONALE:

- a. capacitățile receptive normale ale elevilor clasei a X-a;
- b. timp de lucru: 50 de minute;

STRATEGIA DIDACTICĂ:

a. Metode și procedee:

- Conversația euristică;
- Activitatea frontală;
- Activitatea pe grupe;
- Problematizarea;
- Activitatea individuală;
- Studiul textului literar;
- Brainstorming,
- Masa rotundă,
- Investigația,
- Dezbateră de tip panel,
- Mai multe capete la un loc, gândiți/lucrați în perechi/ comunicați, ciorchinele.

b. Forme de organizare a activității elevilor: activitatea frontală alternativ cu activitatea individuală;

c. Modalități de evaluare:

- Evaluare prin calificative
- Evaluare frontală
- Evaluare formativă

d. Mijloace didactice:

- Limba și literatura română, manual pentru clasa a X-a, Ed. *Corint*, București, 2005;
- Fișe cu extrase din opera literară în dezbateră;
- Fișe cu extrase din bibliografia critică;
- Scheme cu aspectele structurale ale textului comentat;

- Prezentare în powerpoint a unor aspecte generale legate de universul artistic bacovian, Imagini, albume;

e.Material bibliografic:

1. Manolescu, Nicolae, *Teme*, Editura Cartea Românească, București, 1971.
2. Flămând, Dinu , *Introducere în opera lui George Bacovia*, București, Editura Minerva, 1979.
3. Manolescu, Nicolae, *Metamorfozele poeziei*, București, Editura Minerva, 1982.
4. Chiprian, Cristina, Ciupercă, Livia, *Alternative didactice - limba și literatura română*, Iași, Editura Spiru

Haret, 2001.

5. Crișan, Alexandru; Papadima, Liviu; Părvulescu, Ioana, Sâmișăian, Florentina, **Zafiu**, Rodica,

Limba și literatura română: manual pentru clasa a IX-a, București, Editura Humanitas Educațional,

2002.

6. Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Pitești, Editura

Paralela 45, Colecția Preuniversitaria, 2003.

7. Parfene, Constantin, *Metodica studierii limbii și literaturii române în școală*. Ghid teoretico-aplicativ,

Iași, Editura Polirom, Colecția Collegium. Metodică, 1999.

8. ***, *Manual de dezbateri academice*, traducere, adaptare pentru limba română și prefață de Viorel

Murariu, Iași, Editura Polirom, 2002.

9. Petraș, Irina (coordonator), *Mic dicționar antologie. Curente literare*, București, Editura Demiurg,

1992.

I. Prezentarea activității derulate

1. Pregătirea proiectului

La prima ședință s-au stabilit:

- tema proiectului și tipul de produs final;
- etapele proiectului:

-pregătirea pentru studiul individual;

-explorarea temei;

-prezentarea materialelor rezultate din explorarea temei sub formă de dezbateri;

-metoda de lucru: munca de echipă, în care fiecare va avea sarcini precise în interiorul

grupului

în vederea elaborării cadrului general, dar și sarcini individuale care vizează modalitatea în care cunoștințele deja însușite ar putea fi folosite.

a. Precizarea temei și a obiectivelor proiectului

Tema proiectului:

Metode moderne de abordare a textului poetic bacovian-Bacovia dincolo de cuvinte

Competențe vizate:

- dezvoltarea competențelor de comunicare, gândire critică și argumentare în lectura și interpretarea unui

text literar,

- stimularea creativității, formarea deprinderilor de a recepta un text și de algoritmiza informația;

- valorificarea inteligențelor multiple, indispensabile muncii în perechi/grup, de tipul: comunicarea verbală,

cooperarea, toleranța, imaginația vizuală/spațială, aptitudinea de transfer, obișnuința de a organiza în scris

un conținut;

- utilizarea eficientă a bibliografiei și folosirea resurselor materiale;

- valorificarea competenței de comunicare orală prin susținerea argumentată a unui punct de vedere prin

raportare la alții.

b. Stabilirea componenței grupurilor și repartizarea sarcinilor

Prin împărțirea elevilor pe grupe de lucru s-a dorit alcătuirea unor grupuri eterogene în cadrul cărora

interesul diferit pentru lectură să fie valorificat potrivit abilităților fiecăruia.

c. Fixarea etapelor de realizare a proiectului

- Săptămâna 1: Lectura operei lui George Bacovia.

- Săptămâna 2: Cercetarea aspectelor teoretice: Simbolismul în literatura română și în cea universală,

Expresionismul în literatura română și în cea universală; identificarea și analiza elementelor de compoziție

în textul poetic; identificarea instanțelor comunicării în textul poetic.

- Săptămâna 3: Descrierea universului artistic bacovian;

- Săptămâna 4: Prezentarea produsului final sub forma unei dezbateri.

Metode de lucru: brainstorming, masa rotundă, investigația, dezbateri de tip panel, mai multe capete la un

loc, gândiți/lucrați în perechi/ comunicați, ciorchinele.

d. Inventarul materialelor necesare: textele literare, volume despre istoria literaturii române, dicționare de

termeni literari, fond sonor adecvat, foi, markere, videoproiector, fișe de lucru, flipchart.

- ***Stabilirea formei de prezentare a proiectului:*** discuția (dezbateri) de tip panel.

2. Realizarea proiectului

1. Repartizarea judicioasă a sarcinilor săptămânal

- **lectura** poeziilor scrise de George Bacovia;
- **prezentarea** generală a creației marelui autor ;
- **trecere în revistă** a trăsăturilor curenților **literare care îl revendică pe George Bacovia**;
- **definirea** artei poetice și **identificarea** caracteristicilor acesteia; **descoperirea** elementelor care țin de

analiza pe niveluri ale limbii ; **realizarea unor conexiuni** cu alte discipline. (Anexa nr.1)

1. Evaluarea proiectului. Dezbaterea

- a. Evaluare de proces:* îndeplinirea la termen a sarcinilor săptămânale; colaborarea fructuoasă din interiorul grupului; capacitatea de a studia individual; capacitatea de a accesa surse bibliografice.
- b. Evaluare de produs:* calitatea prezentării ideilor; calitatea produsului final; varietatea surselor bibliografice; forma prezentării produsului final.
- c. Dezbaterea tip panel:* evaluarea competențelor de exprimare orală în participarea la o dezbateră de tip panel; evaluarea implicării auditorilor. Criteriile de evaluare au fost următoarele: (Anexanr.2)
 - claritatea ideilor și a exprimării,
 - captarea atenției ascultătorilor,

- expunerea coerentă și nuanțată a ideilor,
- adaptarea la reacțiile ascultătorilor.

Dezbaterea de tip panel asigură organizarea unei rețele de comunicare în interiorul unui grup mare,

valorificând intervențiile fiecărui elev.

- d. Evaluarea globală a activității:* participanții își exprimă în scris părerea despre munca la acest

proiect, răspunzând la următoarea întrebare:

Care este opinia voastră cu privire la proiectul la care ați participat?

Puncte tari

Puncte slabe

Tema

Evaluarea receptivității literare a elevilor, a unor priceperi și deprinderi, se face prin antrenarea lor în rezolvarea, acasă a următoarei teme : Selectați din volumul *Plumb* două poezii: una care vi se pare cea mai apropiată, respectiv, alta care vi se pare cea mai diferită (prin atmosferă și limbaj) de poezia *Plumb*. Justificați-vă alegerile într-un eseu nestructurat de maximum o pagină.

Ca formă discursivă de rezolvare a acestor itemi, elevii pot folosi disertația sau compoziția scrisă. Evaluarea acestei probe de retenție și transfer are loc în următoarea oră de literatură română, în cadrul Momentului I al lecției consacrate definirii universului artistic bacovian.

Concluziile activității

Proiectul, bazat pe exercițiul muncii în echipă, a urmărit să le dezvolte elevilor curiozitatea

intelectuală și să le formeze deprinderi în ceea ce privește relaționarea dintre diverse domenii (istorie- geografie, religie, literatură, artă), dar și abilitatea de a susține un punct de vedere comun unui anume grup prin interacțiunea directă sub forma dezbaterii.

Proiectul reprezintă o formă complexă de învățare și de evaluare a cunoștințelor dobândite. Fiecare etapă a cercetării a presupus o strânsă colaborare între membrii grupului și respectarea cu strictețe a regulilor. Elevii au încercat să-și îndeplinească cât mai bine sarcinile în cadrul grupului, dar nu au neglijat nici partea de cercetare și redactare individuală. Pe parcursul acestei activități un loc important l-a avut componenta afectivă. Afinitățile artistice ale elevilor i-au determinat să aleagă spre exemplificare acele versuri care poartă o semnificație aparte pentru fiecare dintre ei. Datorită complexității demersului și a multitudinii aspectelor implicate, am considerat necesar să acord o atenție sporită modului în care se face evaluarea unei asemenea activități. Prin urmare, nota finală a fost rezultatul evaluării separate a procesului de elaborare a proiectului și a produsului realizat. Pentru a valoriza problematica discutată și a verifica validitatea ideilor susținute, am acordat o atenție sporită modului în care s-au ales rolurile în grupuri, s-au stabilit și au fost urmate regulile, au înțeles să dezbată ideile referitoare la temă și au reușit să ajungă la un consens în ceea ce privește concluziile finale. Acest lucru a fost posibil deoarece, în locul prezentării aride și plicticoase a unui vorbitor desemnat de fiecare grup, către o audiență generală formată din restul clasei, am folosit metoda discuției de tip panel. Prin urmare, atât reprezentanții grupurilor, cât și membrii lor au fost antrenați în dezbateri, pe tema propusă. În concluzie, se poate afirma că, prin folosirea metodei proiectului, elevii au devenit mai riguroși în organizarea informației, transferul la nivel conceptual realizându-se mai bine, iar prin evaluarea desfășurată sub formă de dezbateri s-a pus în evidență capacitatea lor de analiză și sinteză, precum și abilitățile retorice în susținerea unui punct de vedere.

Anexa nr. 1

Grupa I

1. O abordare a creației bacoviene dintr-o perspectivă psihanalitică

Titlul subproiectului: "Mitul personal al autorului"

Cuprins:

-> ARGUMENT

Aplicație: 1. Brainstorming: "De ce ne atrage Bacovia?"

2. Realizarea unei corespondențe între temele creației bacoviene și aspecte ale realității cotidiene!

-> BACOVIANISMUL - EXPRESIA UNEI SENSIBILITĂȚI NEVROTICE?

Aplicație: 1. Stabilește o corespondență între portretele lui Bacovia și câteva imagini poetice alese!

A) un comportament nevrotic

B) autismul

C) claustrofobia

D) apocalipsul posibil

-> PE URMELE LUI BACOVIA

Aplicație: 1. Investigația la:

1. Casa memorială din Bacău;
2. Casa memorială din București.

-> BIBLIOGRAFIE.

Grupa a II-a

2. O abordare tematică a creației bacoviene

Titlul subproiectului: "Cromatică în creația bacoviană "

Cuprins:

-> ARGUMENT

-> CULORI ABORDATE - EXEMPLE DE VERSURI

a.Alb

b.Negru

c.Roșu

d.Violet

e.Galben

f.Gri

g.Roz

h.Verde

i.Albastru

-> APLICAȚII

1. Organizatorul grafic
2. Corespondența dintre culoare și sentiment
3. Corespondența dintre versurile creației bacoviene și picturi celebre
4. Realizarea dosarului critic

->BIBLIOGRAFIE.

Grupa a III-a

3. O abordare intertextuală a creației bacoviene

Titlul subproiectului: " Creația bacoviană la răscruce de drumuri"

Cuprins:

-> ARGUMENT

-> CREAȚIA BACOVIANĂ ȘI CEA BAUDELAIRIANĂ

-> APLICAȚII

1. Diagrama Venn - lecturi pereche, lecturi inversate, paralela între poezia "Amurg" de G. Bacovia și poezia "Armonie în amurg" de Baudelaire.

2. Metoda cubului:

a. DESCRIE atmosfera bacoviană și cea baudelairiană;

b. ANALIZEAZĂ temele și motivele specifice celor două creații alese;

c. ASOCIAZĂ motive specifice creației bacoviene cu cele din creația lui Baudelaire;

d. COMPARĂ cuvintele-cheie din cele două creații;

e. APLICĂ informațiile cunoscute despre simbolism în interpretarea celor două poezii;

f. ARGUMENTEAZĂ apartenența poeziei bacoviene la curentul numit simbolism având în vedere referințele intertextuale.

-> DEZBATERE PE BAZA UNOR CITATE

Grupa a IV-a

4. O abordare interdisciplinară a creației bacoviene

Titlul proiectului: "Bacovia în: muzică, pictură, creații poetice expresioniste"

Cuprins:

-> ARGUMENT

-> Expresionismul în: - Muzică

- Literatură

- Pictură

-> Aplicații:

1. Introducere în pictura lui Munch (realizarea unei investigații)
2. Expresionistul Bacovia sau poezia ca un strigăt? (întrebarea problematizantă)
3. Paralela între creația bacoviană – „Plumb” și pictura lui Munch – „Țipătul”

(diagrama Venn)

Grupa a V-a

5. O abordare hermeneutică a creației bacoviene

Titlul subproiectului: "De-construcția hermeneutică a textului bacovian"

Cuprins:

-> **ARGUMENT**

-> **TIPURI DE LECTURI - APLICAȚII**

Brainstorming:

Gândiți-vă dacă ați întâlnit undeva (în film, în pictură sau în literatură) reprezentări sau descrieri ale unor peisaje reduse la o singură culoare (verde, alb, argintiu, roșu etc.) sau la un unic element (gheață, nisip, sticlă, aur). Relatați pe scurt impresia pe care v-au produs-o astfel de reprezentări sau descrieri.

→ **LUCRUL PE GRUPE**

Abordarea textului în funcție de mai multe tipuri de lectură:

1. *Grupa I*: Dacă ați ales o LECTURĂ PAS CU PAS trebuie să vă puneți de la început întrebări asupra vocii poetice, asupra enunțării: Cine vorbește?, Unde? Când? Cui i se adresează?

Povestește o experiență reală sau una imaginară? Arătați în ce măsură se pot găsi răspunsuri pentru fiecare dintre aceste întrebări; ce repere sunt omise în text și ce elemente rămân deci în mod inevitabil nedeterminate?

2. *Grupa II*: Dacă începeți o LECTURĂ DE IDENTIFICARE, e important să percepeți atmosfera, senzațiile, stările pe care le transmite poezia. Găsiți cât mai multe atribute prin care să le caracterizați.

3. *Grupa III*: Dacă vreți să începeți de la aspectul cel mai caracteristic, cel mai frapant, va trebui probabil să dezbateți chiar semnificația cuvântului-cheie „plumb”. Prin insistența cu care e evocat, plumbul capătă, în text, o valoare simbolică; rămâne totuși un simbol neconvențional, plurivalent (a cărui semnificație nu poate fi tradusă automat).

Alegeți dintre trăsăturile, utilizările și valorile atribuite substanței pe cele pe care le considerați importante pentru interpretarea textului și arătați de ce (puteți adăuga și altele):

- o Culoarea cenușie;
- o Greutatea mare (atestată și de expresii metaforice consacrate, de exemplu „a-și simți pleoapele de plumb”);
- o Utilizarea funerară (material pentru sicrie, coroane, etc.);
- o Utilizarea în tipografii (litere de plumb);
- o Valoarea și utilizarea în alchimie ca substanță care trebuie transformată în aur;
- o Valoarea magică de simbol al lui Saturn, deci al melancoliei.

4. Grupa IV: Pentru o lectură analitică, puteți începe cu identificarea repetițiilor din text. Urmăriți pozițiile, în vers și în strofa în care e reluat cuvântul-cheie, plumb, și explicați în ce măsură simetriile accentuează efectul obsesiv.

5. Grupa V: Lectura problematizantă înseamnă confruntarea cu punctele cele mai obscure din poezie. Dacă ați ales, de la început, această cale, trebuie să vă concentrați asupra celei de-a doua strofe, care cuprinde mai multe ambiguități.

Formulați ipoteze ca răspuns la următoarele întrebări:

- o Care e legătura dintre amorul meu de plumb și cel mort?
- o Cui îi aparțin aripile de plumb?
- o Care e semnificația cuvântului întors?

Anexa nr. 2

FIȘA DE EVALUARE A PROIECTULUI

TITLUL:

COMPONENȚA GRUPEI DE ELEVI: (clasa a X-a)

DATA SUSȚINERII:

DESCRIEȚEA METODELOR APLICATE:

GRILĂ DE EVALUARE

1.	Abilitatea de a folosi adecvat sursele (1,5p) - selectarea surselor relevante (0,50p) - gruparea lor (0,50p) - valorificarea adecvată a surselor în formularea propriilor judecăți de valoare (0,50p)	
2.	Competențe de lucru în echipă (1,5p)	

	<ul style="list-style-type: none"> - repartizarea echilibrată a sarcinilor de lucru, care să țină seama atât de volumul de muncă presupus de atribuțiile asumate, cât și de preferințele și abilitățile fiecărui elev din grup (0,50p); - participarea activă la luarea deciziilor privitoare la structurarea materialului și la modalitățile alese pentru prezentare (0,50p); - flexibilitate și toleranță în discutarea în grup a unor varainte de îmbunătățire a materialelor ce vor fi prezentate (0,50p); 	
3.	<p>Capacitatea de analiză și interpretare a surselor (3p)</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza surselor prin raportare la diferite contexte (istorice, ideologice, culturale) (1p) - relevarea punctelor comune și / sau diferite oferite de surse (1p); - manifestarea discernământului și a gândirii critice în integrarea informațiilor oferite de surse într-un cadru coerent de descriere a fenomenului explorat (1p) 	
4.	<p>Modul de prezentare a raportului final în fața colegilor (3p)</p> <ul style="list-style-type: none"> - structura clară și logică a prezentării fenomenului explorat (1p); - capacitatea de a răspunde la întrebările colegilor, pentru a clarifica anumite aspecte (1p); - prezentarea incitantă a rezultatelor cercetării, care să stârnească interesul colegilor pentru temă (1p) 	
	Total	

1 p din oficiu

FIȘA DE EVALUARE A ACTIVITĂȚII GRUPEI nr.

Aspecte evaluate	Punctaj acordat de alți elevi	Punctaj acordat de profesor	Punctaj final
1. Abilitatea de a folosi adecvat sursele			
2. Competențe de lucru în echipă			
3. Capacitatea de analiză și interpretare a surselor			
4. Modul de prezentare a raportului final în fața colegilor			
	-	-	Total

Fișă de evaluare individuală

Aspecte evaluate	1	2	3	4	5

1. Susținerea punctelor de vedere personale					
2. Capacitatea de a stabili conexiuni interdisciplinar e și intertextuale					
3. Comunicarea cu ceilalți membri ai grupeii					
4. Efectul persuasiv al prezentării					
Total					